

Тема: Українські землі у складі Угорщини, Молдавії, Московії та Османської імперії. Кримське ханство.

Мета: сформувати уявлення про становище українських земель, які перебували у складі Угорщини, Молдавії, Московії, Османської імперії; сформувати уявлення про становище Кримського ханства та його зв'язок з іншими частинами українських земель; розвивати просторово-часове мислення та навички роботи з картами; формувати національну свідомість, любов до рідного краю, повагу до культури та історії рідного народу.

Розгляньте карту, назвіть країни у складі яких перебували українські землі в 15 ст.

Закарпаття у складі Угорщини

- ❖ Князівство було поділене на окремі територіально-адміністративні одиниці — *комітати*, якими керували ішпани (жупани) - намісники угорського короля.
- ❖ Слов'янське населення витіснялося в гори або піддавалося *мадяризації*.
- ❖ З ослабленням Галицько-Волинського князівства Закарпаття остаточно увійшло до складу Угорщини

Федір Коріатович

- ✓ Федір Коріатович виступав проти запровадження кріпацтва і мадяризації
- ✓ Федір отримав від угорського короля місто Мукачеве та став намісником Березького комітату.
- ✓ значно зросли міста Мукачеве та Берегове, виникло багато нових поселень
- ✓ Саме завдяки православній вірі більшість закарпатських українців зберегли рідну мову, культуру, усвідомили свою національну приналежність.

ДОЛЯ БУКОВИНИ

- Зараз північна частина Буковини входить до складу нашої держави (Чернівецька область), а південна — до складу Румунії.
- Від середини XIV ст. Буковина потрапляє під владу Угорщини, а південна частина краю активно заселяється волохами (румунами).
- 1359 р. – створення незалежного Молдавського князівства.
- Буковина увійшла до складу князівства як автономне утворення, що зберігала свій статус до середини XV ст
- Уперше назва Буковина зустрічається в грамоті молдавського господаря (князя) Романа I від 30 березня 1392 р.

Українська мова та культура справляли значний вплив на духовне життя молдавського суспільства. До середини XVII ст. офіційною діловою мовою тут була давньоукраїнська, якою писали літописи та літературні твори. Великих землевласників, як і на українських землях, називали боярами.

Українські землі в складі Московської держави

➤ Вони заявляли, що саме Москва є спадкоємницею Київської Русі. Великий князь московський Іван III почав титулуватися *«Государем і великим князем усієї Русі»*, а в 1489 р. вперше зауважив великому князеві литовському й королю польському: *«Наші города, і волості, і землі, і води король за собою держить»*.

➤ Звільнившись від залежності Золотій Орді московські царі почали боротьбу за Руські землі з литовськими королями.

Іван III

- Такі претензії московського правителя вкрай загострили відносини між Москвою й Литвою та спричинили майже безперервну низку війн початку XVI ст.

- Московія збільшила свої володіння за рахунок Чернігово-Стародубського і Новгород-Сіверського князівств. Усіх, хто був невдоволений цим приєднанням, московські воєводи вбили або захопили в полон.

- Новоприєднані землі були поділені на повіти на чолі з воєводами. Удільні князі, що перейшли до Московії, отримали службу й володіння від великого московського князя.

- 1523 р. Новгород-Сіверське князівство було ліквідоване.

Кримське ханство

- Північне Причорномор'я та Крим у складі Золотої Орди утворювали окремий улус (область)
- Утвердження монголів на цих землях згодом привело й до поширення там ісламу, яке започаткував брат Батия золотоординський хан Берке
- Виникнення Кримського ханства пов'язане з ім'ям хана Хаджі-Гірея (1428—1466 рр.).

Кримське ханство 1478 р. стало васалом Османської імперії.

Занотуйте схему

Державно – політичний устрій Кримського ханства

Занотуйте дати

Запам'ятайте дати

- 1359 р.** — входження Шипинської землі (Буковини) до складу Молдавського князівства.
- 1393—1414 рр.** — діяльність Федора Коріятовича на Закарпатті.
- 30-ті рр. XV ст.** — створення Кримського ханства.
- 1474 р.** — перший великий напад кримських татар на українські землі.
- 1478 р.** — установлення васальної залежності Османської імперії над Кримським ханством.
- 1492 р.** — перша вірогідна документальна згадка про українських козаків.
- 1492 р.** — перша згадка назви «Буковина» в писемних джерелах.
- 1503 р.** — захоплення Чернігово-Сіверщини московським великим князем Іваном III.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/BH-1iZpwVm4>

Домашнє завдання: Опрацювати § 19. Усно опрацюйте питання на стор.157.

Повторити тему "Правління Д. Галицького".

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com